

Grundvandsbeskyttelse

Muligheder og udfordringer

Vandfællesskabet i Odsherred (VIO)

- Forening for vandværker i Odsherred kommune
- Beskyttelse af grundvandet, fælles interesser
- 28 vandværker, 24 medlemmer af VIO
- Ca. 3 mill. m³ oppumpet drikkevand årligt
- Bestyrelserne har suverænt beslutningsmandatet

Grundvandsbeskyttelse – Staten/GEUS

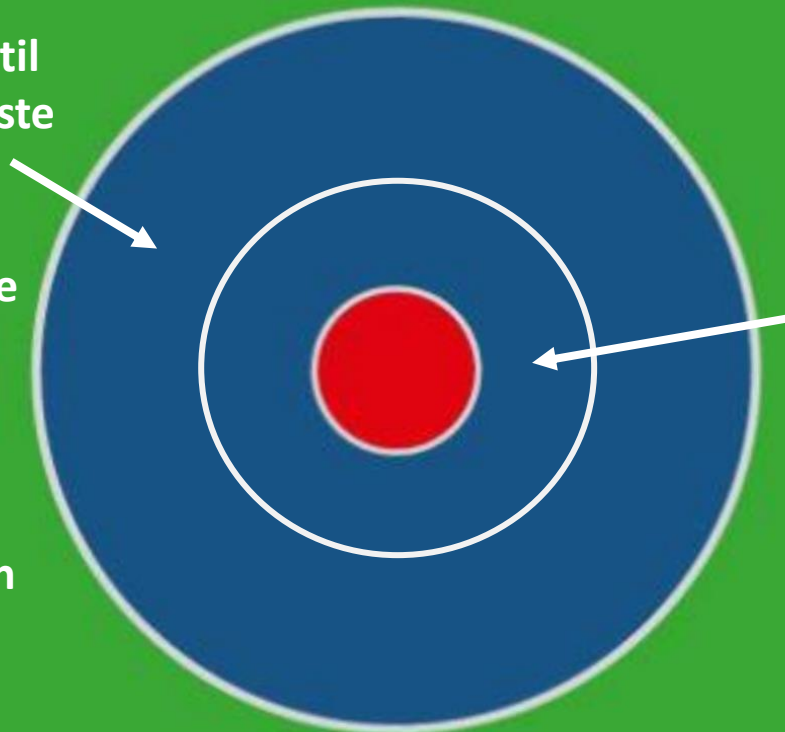
- Landsdækkende kortlægning af grundvandet i 2011-2016.
- Indsatsplanlægning – beregning af BNBO
- Finansiering: Alle vandforbrugere betalte afgifter over m3-prisen;
Kr. 0,67 i 2012 til 0,19 i 2021

25 meters beskyttelseszone
Kompensation: kr. 471 i 2021 til
den lodsejer som har det største
areal i zonen

Finansiering: Vandforbrugerne

BNBO

Tilsyn: NaturErhvervsstyrelsen
Sanktion: Bøde

10 meter fredningsbælte
Kommunalt forbud
Tilsyn: Kommunen

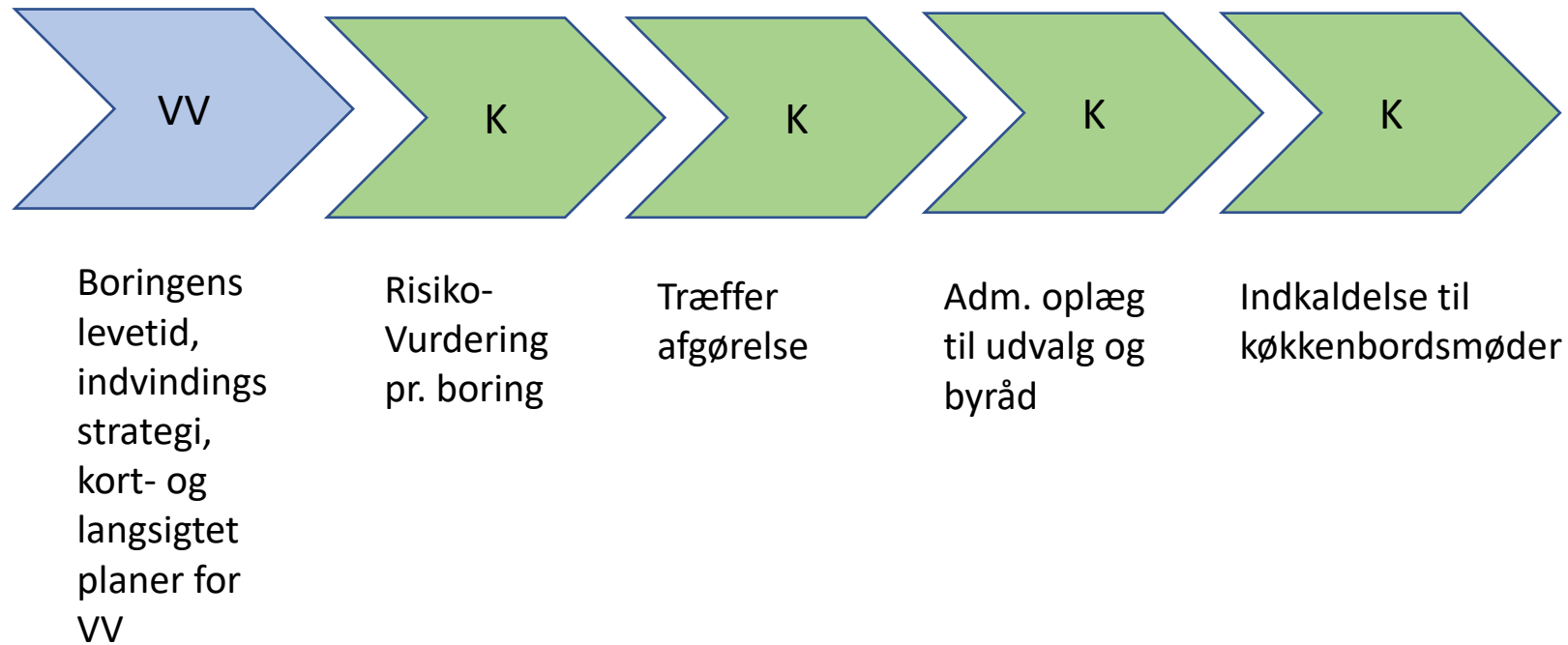
Det blev pr. 1. august 2011 lovpligtigt at udlægge en 25 meters sprøjtefri beskyttelseszone rundt om alle indvindingsboringer til almene vandværker. Beskyttelseszonen er indført for at beskytte mod forurening.

33 boringer (12 vandværker) har modtaget BNBO krav, svarende til 70 hektar, ca. 7 mill. kr. i kompensation (beregnet – med forbehold)

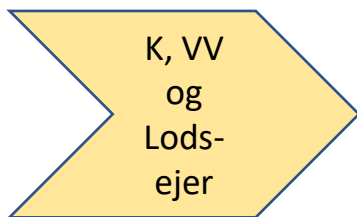
Beløbene er uden vandværkets omkostninger til egne og lodsejernes rådgivere, tinglysning, konsulenterne til udførsel af tilsyn med lodsejernes overholdelse af de frivillige aftaler, potentielle civile søgsmål m.v.

Processen, rolle og ansvar

Processen, rolle og ansvar

Frivillig aftale

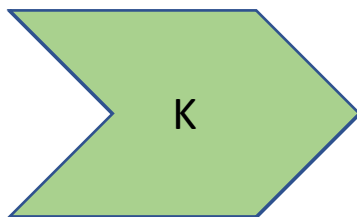

- Afgrænsning af BNBO
- Valg af vilkår
 - Aftaler om pesticidfri drift
 - Aftale om økologisk drift
 - Stop for dyrkning af jorden
 - Flytning af vaskepladser
 - Solcelle-anlæg
 - Naturprojekter
 - Skovrejsning

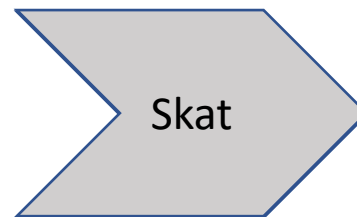
Tinglysning

Bodsbestemmelser

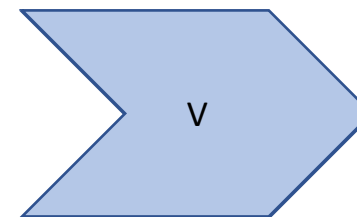
Adgang til 3. mands grund m.m.m.

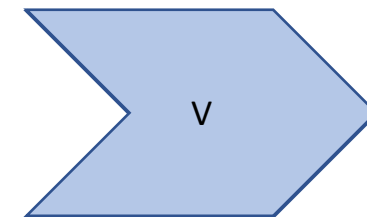
Godkendelse af
aftalen

Vurdering af aftalen
for at kunne opnå
skattefrihed

Fører tilsyn

Civilt søgsmål

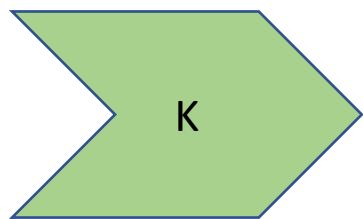
Det er privatretlig
aftale der handler om
et økonomisk
mellemværende
mellem to parter.

Afgørelsen vil handle
om en erstatning.

Hertil kommer
konsekvenser for de
eksisterende
støtteordninger

Processen, rolle og ansvar

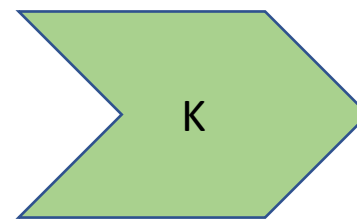
Ikke en frivillig aftale

- Kommunalt påbud
- Ekspropriation (skattefrihed)
- Erstatningens størrelse (markedsvilkår)
- Kommunen fører tilsyn

Klagemulighed:
Taksationskommission
Civil søgsmål

Fører tilsyn

Regelbundet med de dertilhørende virkemidler (politianmeldelse, bøder m.v.)

Kommunen skal godkende den frivillige aftale, hvis den indgår som et led i kommunens indsatsplan jf. VFL § 13 d Stk. 2.:

”En almen vandforsyning skal, inden der indgås aftale efter stk. 1, meddele indholdet af den påtænkte aftale til kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen påser, at aftalen ikke strider mod regler fastsat i medfør af lov om vandplanlægning eller indsatsplaner vedtaget efter § 13 eller vil vanskeliggøre gennemførelsen af disse planer.

Fremsætter kommunalbestyrelsen inden for en frist af to uger indsigelse mod aftalen, kan denne ikke indgås.”

Alternativer

- Flytning/nedlæggelse af indvindingsboring
- Ved salg af kommunal jord - tinglysning af pesticidfri drift

Miljøstyrelsens fakta

- På landsplan er der 4.855 boringsnære beskyttelsesområder, og af dem er 1.028 ikke risikovurderet endnu.
- Den 14.11.2021 er der tilbudt frivillige aftaler for 63 BNBO'er, mens der kun for 19 BNBO'er allerede er gennemført en indsats for at beskytte drikkevandet, og som typisk ligger før BNBO lovens vedtagelse.
- I Odsherred, Kalundborg og Holbæk kommuner er status at der pr. 1.1.2022 ikke er indgået frivillige aftaler

Endelig klarhed over Rollefordeling

Kommuner nøler ifølge minister med at beskytte drikkevand

Indsatsen for at beskytte drikkevandet går for langsomt ude i kommunerne, lyder kritikken fra miljøminister Lea Wermelin.

Der skal fart på kommunernes arbejde med at risikovurdere områder omkring drikkevandsboringer. Det mener miljøminister Lea Wermelin (S), der nu indkalder kommunerne til møde om sagen. | Foto: Jens Dresling

AF RITZAU

Offentliggjort: 26.10.21 kl. 15:30

"Det er mit klare udgangspunkt, at man først er i mål med opgaven, når indsatsen med beskyttelsen er på plads".

"Hvis kommunerne ikke når i mål med at beskytte BNBO, er det en klar præmis, at vi politisk står klar med et generelt forbud."

Uklarhed

- Afgørelser ved taksationskommission senest i juni 2021 har skabt uklarhed bl.a. om erstatningsniveauer, og derfor er notatet under revision hos Københavns Universitet.

Vejledende erstatningssatser

Til støtte for fastsættelsen af erstatningsstørrelser har Københavns Universitet udarbejdet et notat på grundlag af kendte sager. [Du kan se notatet her.](#)

Arealtype	Sats ved pesticidfri drift	Sats ved pesticidfri drift og krav til kvælstof
Landbrugsarealer i omdrift - udvalgte tilfælde - taksaktionsafgørelser	40.000-60.000 (70.000-80.000) Afventer afgørelser	80.000-110.000 (120.000-150.000) 80.000-130.000
Landbrugsarealer med permanent græs	10.000	10.000-15.000
Skovarealer	10.000	10.000
Arealer med juletræer (højest i tilfælde af unge juletræer)	10.000-100.000	10.000-100.000
Naturarealer, søer m.m.	0	0
Udenomsarealer	40.000	40.000
Vej, læhegn m.m.	5.000	5.000
Bygninger	0	0

* Note: Der kan være individuelle forhold som gør at støtten bliver anderledes. Her indgår lokale og regionale forhold. Der er usikkerhed om disse niveauer da der fx ikke er påbud omfattende arealer på Lolland-Falster.

For juletræer er der taget udgangspunkt i skov for den lave takst og taksationssager (fx nye juletræer) ved den høje takst.

Betaling

- Mulighed for betaling over en 3 årig periode, men der er en beløbsgrænse
- Det kan give udfordringer for lodsejernes støtteordninger

Frivillig aftale	Påbud
Typen af aftaler: • Rådighedsindskrænkning (pesticidfri eller pesticid og nitrat fri) • Dyrkningsaftaler (Miljøvenlig drift) • Midlertidige aftaler med krav om genforhandling	Afgørelse
Frivillighed i valg af vilkår (nogle kræver myndighedernes godkendelse), f.eks. • økonomisk kompensation for rådighedsindskrænkning • skovrejsning • solcellepark • græsning til dyrehold • braklægning • omlægning til økologi • borgeraktiviteter • køb af jord og forpagtning af samme m.v. Kompleksitet i forhold til lodsejerens brug af støtteordninger.	Økonomisk kompensation for pesticidfri drift (rådighedsindskrænkning) på markedsvilkår (ekspropriation)
I den frivillige aftale skal bl.a. indgå vilkår om: • Adgang til BNBO • Ligesom der skal indgå krav om lodsejerens pligt til at betale en bod ved manglende overholdelse af vilkår i aftalen. Betales boden ikke må vandværket rejse en sag ved domstolene	Kommunen har ansvaret og kan iværksætte indsatser for overholdelse af aftalen.

Kommunen skal godkende aftalen, hvis områder ligger inden for indsatsplanen	Kommunen giver påbuddet
Aftalen kan ikke påklages	Påbuddet kan påklages både f.s.v.a. beskyttelseskrav og kompensations størrelse til taksations- og overtaksationskommissionen og endelig mulighed for domstolsprøvelse.
Vandværket har tilsynspligten med at lodsejeren overholder aftalen.	Kommunen har tilsynspligt med aftalens overholdelse.
Skattestyrelsen skal foretage en individuel vurdering af hvorvidt aftalen er indgået på ekspropriationslignende vilkår og derfor kan udløse skattefrihed.	Skattefrihed (ekspropriation)
Anvendelse af rådgivere, som vandværket betaler for gælder også for lodsejerens rådgiver	Ingen omkostninger til rådgivere, hverken lodsejer eller vandværk
Forhandlingsresultatet afhænger af parternes forhandlingsevne og vilje – risiko for ulighed i aftalerne.	Ensartethed i aftaler og lighed i compensationens størrelse
Risiko for negativ påvirkning af naboskabet (konfliktfyldt område). Senere har vandværket måske behov for at udvide kildepladsen, udvide BNBO området grundet ændret indvindingstilladelse, myndighederne nye krav om beskyttelse m.v.	Ingen påvirkning af naboskabet
Vandværkets beslutning	Kommunens beslutning (mulighed for at anke for vandværk og lodsejer)

Bekymringer og risici

- Kompetencer og ressourcer
- Uklarheder i erstatningsniveauer og beregningsmodel
- Ulighed i aftalerne
- Det gode naboskab
- "Tilfældighedsprincip"

Opsamling

- Grundstrukturen i implementeringsopgaven er forkert (dårligt politisk håndværk)
- Grundvandsbeskyttelse er i lighed med kortlægning og indsatsplanlægning også en statslig opgave, som finansieres over ved en vandafgift
- Politisk fokus på grøn omstilling, beskyttelse af ressourcer m.v. mens et begrænset antal borgere står med finansieringen
- Skabt en rådgiver-industri
- Mest mulig grundvandsbeskyttelse for pengene, derfor sammentænkning med øvrige indsatser til beskyttelse af grundvandsområdet i kommunal regi
- Grundvandsbeskyttelsesindsatser på det kommunale budget, statslig drikkevandsfond
- Bekymring for hvis aktørerne accepterer modellen om "tvungen" frivillige aftaler, så er der en ny praksis, som kan bringes i anvendelse fremadrettet